

## De prevalentie van seksueel misbruik in Nederland in 2010

Lenneke Alink, Saskia Euser, Rien van IJzendoorn, & Marian Bakermans-Kranenburg  
Centrum voor Gezinsstudies, Universiteit Leiden  
Maart 2014

In 2010 is de Nationale Prevalentiestudie Mishandeling van kinderen en jeugdigen uitgevoerd (NPM-2010; Alink et al., 2011). Een deelstudie betrof een zelfrapportagestudie onder jongeren over de door hen meegemaakte mishandeling. In totaal zijn door 1.920 jongeren van 12-17 jaar uit het hele land bruikbare vragenlijsten ingevuld. Van hen was 48% meisje. De vragenlijst bevatte 8 vragen over seksueel misbruik (Tabel 1).

| <b>Tabel 1. Items seksueel misbruik zelfrapportagestudie NPM-2010 (Alink et al., 2011)</b>  |
|---|
| <u>Binnen eigen gezin/familie</u> <ul style="list-style-type: none"><li>• Seks gehad met volwassene</li><li>• Seksueel misbruik door minderjarige</li><li>• Door volwassene gedwongen naar geslachtsdelen te kijken/aan te raken</li><li>• Door minderjarige gedwongen naar geslachtsdelen te kijken/aan te raken</li></ul> |
| <u>Buiten eigen gezin/familie</u> <ul style="list-style-type: none"><li>• Seks gehad met volwassene</li><li>• Seksueel misbruik door minderjarige</li><li>• Door volwassene gedwongen naar geslachtsdelen te kijken/aan te raken</li><li>• Door minderjarige gedwongen naar geslachtsdelen te kijken/aan te raken</li></ul> |

### Prevalentie seksueel misbruik in de totale groep (Alink et al., 2011)

Op basis van al deze vragen gaven 91 per 1000 jongeren aan ooit een vorm van seksueel misbruik te hebben meegemaakt en 58 per 1000 jongeren rapporteerde een of meer van deze gebeurtenissen in het afgelopen jaar te hebben meegemaakt. Verder is gekeken naar een selectie van de items die overeenkwamen met de definities die ook in de informantstudie, de andere deelstudie van de NPM-2010, waren gebruikt. Dit betrof de twee items die gaan over seksueel misbruik door een volwassene binnen het eigen gezin/de familie. Deze gebeurtenissen werden gerapporteerd door 18 per 1000 jongeren.

### Prevalentie seksueel misbruik per leeftijdsgroep

In Tabel 2 is weergegeven hoe vaak seksueel misbruik voorkwam bij jongeren van verschillende leeftijden (12, 13, 14, 15 en 16 jaar). Er is onderscheid gemaakt tussen de totale prevalentie (op basis van alle items in Tabel 1) en de prevalentie op basis van de twee items over seksueel misbruik door een volwassene binnen het eigen gezin/de familie.

| <b>Tabel 2. Prevalentie seksueel misbruik per leeftijdsgroep (12-16-jarigen; aantal per 1000)</b> |          |  |                              |  |
|---|----------|--|------------------------------|--|
| <b>Leeftijd</b>   | <b>N</b> | <b>Alle items<br/>(afgelopen jaar)</b> | <b>Alle items<br/>(ooit)</b> | <b>Selectie items<br/>(afgelopen jaar)</b> |
| 12  | 309      | 26                                     | 40                           | 10   |
| 13  | 554      | 46                                     | 72                           | 18   |
| 14  | 455      | 58                                     | 95                           | 20   |
| 15  | 365      | 61                                     | 103                          | 17   |
| 16  | 182      | 150                                    | 200                          | 33   |
| 12-16   | 1865     | 59                                     | 91                           | 18   |

De prevalentieschatting over alle items voor de 12-jarigen is lager en die voor 16-jarigen is significant hoger dan de schattingen voor andere kinderen ( $\chi^2 (df = 4) = 32,21, p < ,01$  voor het afgelopen jaar en  $\chi^2 (df = 4) = 38,48, p < ,01$  voor ooit). Van de 16-jarigen rapporteren 92 per 1000 in het afgelopen jaar seks te hebben gehad met een volwassene buiten het gezin. Het is dus mogelijk dat deze hoge prevalentie deels verklaard wordt door rapportage van seksuele contacten met meerderjarige partners, waarvan onbekend is of het daadwerkelijk om seksueel misbruik gaat. Voor seksueel misbruik met volwassenen binnen de familie (de rechter kolom in Tabel 2), zijn geen verschillen tussen de prevalenties voor de verschillende leeftijdsgroepen.

### **Geslachtsverschillen**

Vervolgens is onderzocht of er verschillen zijn tussen het seksueel misbruik ervaren door jongens en meisjes van 12-16 jaar. Uit de NPM-2010 was al bekend dat er geen geslachtsverschillen waren voor de hele groep (12-17-jarigen). Dat was ook niet het geval voor de selectie van 12-16-jarigen voor zowel de totale prevalentieschatting (jongens en meisjes: 59 per 1000;  $\chi^2 (df = 1) = 0,00, p = ,96$ ) als de schatting gebaseerd op de items over seksueel misbruik door volwassenen in het gezin/de familie (jongens: 24 per 1000, meisjes: 12 per 1000;  $\chi^2 (df = 1) = 3,55, p = ,06$ ).

**Deze notitie is onderdeel van de tweede Nationale Prevalentiestudie Mishandeling van kinderen en jeugdigen (NPM-2010)**

Alink, L.R.A., Van IJzendoorn, M.H., Bakermans-Kranenburg, M.J., Pannebakker, F., Vogels, T., & Euser, S. (2011). *Kindermishandeling in Nederland Anno 2010: De tweede nationale prevalentiestudie mishandeling van kinderen en jeugdigen (NPM-2010)*. Leiden: Casimir Publishers.